

Szentháromság ünnepe után 2. vasárnap

► Lk 14,15–24

„Csak kegyelem, csak irgalom”

A vasárnap jellege

A Szentháromság ünnepe utáni első három vasárnap egységet képezve Isten bűnösöket hívó, kegyelmével megújító szeretetére fókuszál. Aki

a hívó szót most nem veszi komolyan, visszautasítja, az előtt végül bezáródik Isten ajtaja. A lehetőséget nem mi szabjuk meg. Hosszan tűr, de nem végtelenül.

A legmélyebb mélységben is elér szereteté-

nek vonzása. Ezért lehet „bűnnel borított arccal” is hozzá somfordálni. Nemcsak hív, utánunk jön, feltétel nélkül elfogad, hanem Szent Lelke, menyeyei erői által kimos bűneink ragacsából, és új emberré formál.

Lukács az evangéliumában hangsúlyosan mutat rá, hogy Isten szétnyitja az eddigi szövetség zárt kereteit. Már nemcsak a választott népek hirdeti Isten irgalmát, hanem az életvitelük miatt méltatlanokkal, bűnösökkel, sőt a szövetségen kívüliekkel, a pogányokkal is keresi a találkozás lehetőségét, hogy kegyelmének jeleként helyreállítsa az életüket, őket is hívja az Istennel való közösségbe. Ugyanúgy részesülnek a mennyei javakban, mint a választottak. Rájuk is egyetlen feltétel érvényes, elfogadni a meghívást, elfogadni a „Küldöttet”, Jézust az Isten Fiának, Megváltónak, mert az üdvösségbe való belépés lehetőségét egyedül ő szerezte meg.

A textus beágyazottsága

Csaknem az egész fejezet a vendéglátással foglalkozik. Jézus is egy rangos farizeus meghívására nagy létszámú ebéden vesz részt. Az eseményen tapasztalt tülekedést észelve nemcsak a helyezkedőket teszi helyre, hanem mélyebb összefüggést látat, amikor arra utal, hogy mindannyian Isten országának vendégei. Ahogyan Isten szeretetének bőkezűségében részesülnek, olyan nagylelkűen részesítsék javaikból a rászorulókat.

A témához tartozónak kell tekintenünk az előző fejezet utolsó sorait, 13,34-et is, ahol Jézus felpanaszolja, hogy őt mint az Isten országába hívogató küldöttet visszautasították, de ezzel a küldőt, az Atyát is! Egy lelkes résztvevő szavára *boldog az, aki Isten országának vendége*. A válasz Jézus példázata.

Máté evangélista a zsidóknak, az első szövetség révén meghívottaknak ír. Ő is közli ezt a példázatot abban a nagyobb egységben, amelyben Jézus a hatalmáról beszél, a jaj-beszédek és

az utolsó időkre vonatkozó tanítások hangzanak el. A továbbiakban pedig már a szenvedéstörténet, Jézus megáldoztatásának eseményei következnek.

A szerkesztés mindkét evangéliumban már a példázat elhelyezésével is sürgetővé teszi a meghívásra való választ, a most lehetőségét.

Teológiai összefüggések

Mindkét evangéliumban mintegy utolsó figyelemzetésként hangzik el még egyszer a hívás. A Sínai-hegyi szövetség óta annyi prófétát küldött Isten a népéhez, hogy forduljanak vissza hozzá. Most utoljára szól a hívás, mint repülőtéren a beszállásra felszólító utolsó figyelmeztetés, mert a kapuk bezáródnak, mert a küldött, az egyszülött Fiú elmegy, hogy megvigye a nagylelkű királynak/gazdának a válaszokat: „*nem akartak elmenni*” (Mt 22,3), „*mentegetőzni kezdtek*” (Lk 14,18). Nem jönnek! Érdektelen a számukra!

Ez Jézus választottak iránti szolgálatának summája. Ezzel távozik a földi létből. De Jézus így is kezdte: „*az övéi nem fogadták be őt*”, mindvégig ezt az elutasítottságot tapasztalta. Mégis maradt, mégis hirdette az Isten országa evangéliumát, mégis gyógyított testet és lelket, és a végső-kig hívogatott.

A jelentést a Királynak/Gazdának a Golgotán mondja ki Jézus az utolsó szavával; „*Elvégeztetett!*” Emberként jött el az emberhez, hogy bűnei ellenére mégis Isten szentségének közelébe kerülhessen. Jézus azt az üzenetet hozta, hogy Isten számontartja az ősi szövetséget, odavár magához, de általa. Személyesen hívogatott, „*bejárta a falvakat és a városokat, és hirdette az Isten országa evangéliumát*” (Lk 8,1).

Milyen lehangoló, hogy a sok mérföld megtétele, a fáradhatatlan tanítás, testi-lelki helyreállítások ellenére Jézusnak kikoszarozva kell visszamennie a gazdához, mert egyik meghívott sem jön! Még köszönetet se mondtak. Eredményte-

len a Szolga küldetése a választottak irányában. Nem jönnek! Ezt siratja Jézus az Olajfák hegyén, amikor utolsó útjára indul. Hogy hányszor hívta a már meghívottakat, első renden kiválasztottakat, ő ment el személyesen hozzájuk, de elfordultak tőle, földühödtek a szavain, cselekedetein, kigúnyolták, elvesztésére törekedtek. Az emberi formában lévő Isten szavain, cselekedetein gúnyolódtak.

Isten meghívja örök személyes közelségbe az embert, első renden választott népe tagjait hívja. Döntésük elutasító. Könnyelműen lemondanak az örökkévalóról a mulandókért.

Személyesen megszületett Fiát küldi hozzájuk. A város útjain, utcáin megszólítottakban vámszedőkre és a tudatosan életromboló módon élőkre utal Jézus. A nyomorékok, sánták, vakok betegségük miatt számítanak bűnösnek. Az utakon lévők, a távoliak, a pogányok, akiket szinte unszolni kell, mert nem is értik, hogy lehet az övék is az, amihez eddig nem férhettek hozzá. Értük is, hozzájuk is elmegy Jézus. Őket is hívja az Istennel való gyógyító közösségbe. Ugyanahhoz az asztalhoz várja ezt a furcsa, szedett-vedett népséget, mint amelyet az övéinek készített. A kínálat is ugyanaz, semmivel sem kevesebb, mint amit a hivatalosoknak szánt! Mi ez? Bűnbocsánat, békesség, örökre szóló közösség Istennel Jézusért. Ők is a dolgaik után mentek, azt hagyták ott, és indultak el a rendkívüli hívásra.

Isten mindenkit meghív a vele való közelségbe, a mennybe, nem csak a választott nép tagjait. Azok sincsenek kizárva, akiket mások méltatlannak tartanak, vagy akik nem tartják magukat méltónak. De Isten meghívására válaszolni kell!

Mit jelent az, hogy minden kész? Miért lehet boldog az, aki Isten országának a vendége? Miért iparkodjék oda az ember? Az Istentől való elszakadás fájdalmas következményeit mindannyian megéljük, törésekben, sebekben, betegségekben, félelmekben, szűkebb körben és világméretű konfliktusokban, békétlenségben, háborúkban,

végül a halálban. Ezekre nem talál megoldást az emberiség. Valahol mégis fölsejlik bennünk, hogy lehetne úgy is élni, hogy ezektől a veszteségektől mentek maradjunk. Minden akarásunk ellenére mégsem találjuk a megoldást.

Ezért Isten megszólítja az embert, és magához hívja. És hogy szentsége ne eméssze föl a nagysága tudatában is csak lábujjhegyen ágaskodó lázadót, emberként, tolmácsként küldi megszületett Fiát. Tőle lehet megtudni, hogy amire vágyik, de nem éri el, az egyedül nála van. A törések, a sebek általa gyógyulnak. A végtelen, az örökkévaló is, amit annyira szeretne elérni az ember, nála van. Békesség végképp sehol máshol, csak nála, csak általa, és teljesség is. Az ember érti Isten szavát, mégis elhárítja a lehetőséget, és inkább maga foltozgatja az életét, és emiatt azon egyre nagyobb szakadások keletkeznek.

Isten hidat épít Jézus keresztségéből, hogy az ember eljuthasson hozzá. Ajtóvá teszi a Golgotán megcsúfolt, kivégzett szent Fiát. És csak ez az egyetlen ajtó nyílik Istenhez. Megépítette a hidat is, az ajtót is, a belépődíjat is ő vállalta. És ő könyörög, hogy fogadjátok el, mert ettől lesz teljes az életetek, már itt. „*Jöjjetek, mert már minden készen van.*” Az üdvösség nem majd lesz, hanem már akkor a miénk, amikor elfogadjuk Isten hívását Jézus Krisztustól, és mint egykor a halászok, amikor őket hívta, „*erre otthagya hálójukat, azonnal követték őt*” (Mk 1,18).

Majd színről színre is fogjuk látni, tapasztalni azt, amiről Jézus is a nagy vacsora, királyi menyegző képeivel beszél. Pál apostol is csak keresi a szavakat, hogy leírja, amire szavak nincsenek, és a leggazdagabb képzelet is szegényes ahhoz a csodához, amelybe Isten vár bennünket odaát.

Minden készen van, ami ehhez az üdvösséghez szükséges. Készen van a bűnbocsánat, a szent Isten kegyelme, a győzelem a bűn és halál fölött. Azért érdemes oda iparkodni, mert „*az Isten országa [...] igazság, békesség és Szentlélek által való öröm*” (Róm 14,17). Nem teljesítményért van a meghívás, hanem mentő irtalomból.

Igehirdetési vázlat

1. Mindig rosszkor hív az Isten

Hogy érnék rá az ő programjára, hiszen ki sem fogy a tennivaló a kezünkől! Hogy férne bele az életünkbe, hogy meghallgassuk, hogy mit akar nekünk mondani? Nem azzal van a baj, ha az embernek van tulajdona, hanem ha ez akadály lesz az Istennel való kapcsolatának. Kényszerpályán mozgunk? Javak diktálnak? Hogy lesz akkor azon áldás? Nem arról maradunk így le, aminek a birtokában egészen másként tudnánk élni?

A meghívást a keresztelésünk alkalmával már megkaptuk. Mennyi könnyelmű ígéret hangzik el egy-egy keresztelés alkalmával, amikor Isten minden emberi igyekezetet, teljesítményt megelőzően Jézus Krisztusért kegyelmébe fogad! Isten újabb hívásokat, emlékeztetéseket küld arról, hogy ő komolyan gondolta a család kérését, és mint előzetesen meghívottat emlékeztet arra, hogy vár. A későbbiekben sokan már sértésnek veszik, ha megkeresik, hívogatják őket a gyülekezet közösségébe.

Arra szól a hívás, hogy tegyük le a „hálókat” – egy időre legalább. Fogadjuk el, hogy az asztalához hív, hogy az ő kenyerével, italával megvendégelhessen. Mert amit ő kínál, az az élet kenye-re. Minden istentiszteleten, minden alkalommal, amikor Isten ígését hatni engedjük magunkra, az ő vendégei vagyunk. Ha halogatunk, lemaradhatunk, az ajtók bezáródhatnak. Nem tudjuk, lesz-e még hívás, szólít-e még az Isten.

2. Mekkora kegyelem!

Istennek mindig a törött, a másnak már értéktelen marad, a maga fölött is jogosan pálcát törő, a „megrepedt nád”, a „füstölgő mécses” jut. De hiszen éppen őket akarja! A testben, lélekben betegekhez küldi az egyetlenét, hogy általa már a találkozáskor, a megszólításkor rész-süljenek Isten megújító, befogadó szeretetének teljességében.

Jézus Krisztus által meghív és magához fogad békességbe, tisztaságba, a végtelen, sosem fakuló újba. És még ő örül, hogy megmenthetett, hogy segíthetett, jövőt adhatott. Így mondja ezt Jézus az elveszettekéről mondott példázatában: „...*nagyobb öröm lesz a mennyben egyetlen megtérő bűnösön, mint kilencvenkilenc igaz miatt, akinek nincs szüksége megtérésre.*” (Lk 15,7) „... *együnk és vigadjunk, mert ez az én fiam meghalt és feltámadott, elveszett és megtaláltatott.*” (Lk 15,23b–24)

3. Isten küldöttei Jézus rendelése szerint a mindenkori tanítványai

Isten mindig embereken keresztül szólít meg, hív el. Az ószövetségi időben a próféták voltak szószólói. Az újszövetségi korban Jézus megbízásából mindenki, aki már elfogadta a meghívást.

Ne vegye kedvünket, ha a hívogatásunk eredménye hasonló lesz ahhoz, ami neki jutott. Erősítsen inkább az ő minden visszautasítás ellenére végtelen kitartása, hogy akár csak egyet is meggyógyíthasson, Isten szeretetébe vonjon.

További javaslatok az istentisztelethez

Lekciók

Ézs 55,1–5

1Jn 3,13–18

Énekek

EÉ 327, 51

Illusztráció

IMÁDSÁG

Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, bocsáss meg nekünk, mert kételkedtünk.

Nem abban, hogy vagy-e egyáltalán, hanem azért, hogy oly messzire kerülve egy-

mástól ki mertük mondani, meg mertük kérdezni egymástól és magunktól: Atyánk, miért hagytál el minket? Miért csuktad össze pilládat ránk letekintvén, megfosztva minket hitet éltető szemeid fényétől és melegétől? Bocsáss meg, mert mi hagytunk el téged. Te ezt tudod, de lelki megnyugvásunkért, gyónásként hadd mondjuk:

Atyánk, a sátán kerített hatalmába minket, elrabolta mindenünket, egyik kezünkben kenyeret tartottunk, a másikkal fedelet magunk és szeretteink fölé – ennyit hagyott meg nekünk. Gyarló emberként féltünk imára kulcsolni kezeinket, mert elejtvén valamelyiket – megsemmisülünk. *Szen-teltessék meg a te neved,* mert reménytelenségbe tiport évezredeinkben neveddel tettük elviselhetővé testi-lelki fájdalmainkat, vágyva-remélve országod eljöttét. Ne vádolj minket türelmetlenséggel, de *legyen meg a te akaratod* már ma, *amint a mennyekben, úgy a földön is.* A mindenség végtelenjében földi létünk pillanatnyi: add hát meg, Atyánk, hogy élni akarásunkat a te akaratod tegeje elviselhetővé.

Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma és holnap is. Add, hogy búzáinkat anyaföldünkbe vethessük, kenyerünket anyanyelvün-

kön nevezhessük. Adj biztató kitartást, hogy ne süllyedjünk a napi küzdelmek kilátástalanságába, hogy feléd fordíthassuk kérges tenyerünket és érdes lelkünket, hogy legyen bátorságunk és időnk téged kérni: *bocsásd meg vétkeinket,* taníts meg újra, hogy őszintén valljuk és tegyük: mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek. Mi, akik végigszenvedtük a poklok éveit, hova vétkek kényszerítettek vétkezni, kérünk: adj erőt és időt megbocsátani embereknek, nemzeteknek, évtizedeknek.

És ne vígy minket a kísértésbe, hogy elégedettek legyünk magunkkal, ne engedd, hogy sanyargatóink szenvedéseit látva-hallva, a bosszú bódulatába zárkozva kárörvendjünk.

Szabadíts meg a gonosztól, mely itt van közöttünk felöltvén az anyagiasság és az önimádat csábító palástját.

Bízva és reménykedve fordulunk most és mindig hozzád: tarts meg szülőföldünkön, emelj fel magadhoz, add meg, Atyánk, hogy kegyességed tanúi és részesei legyünk, *mert tiéd az ország, a hatalom és a dicsőség most és mindörökké. Ámen.*

Szöllősy Tibor (1940–) nyugalmazott orvos, publicista, helytörténész: *Kárpátaljai Miatyánk*

■ BÁLINTNÉ VARSÁNYI VILMA